

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

Кафедра охорони праці і безпеки життєдіяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
“ _____ ” _____ 2017 р.

03-10-15

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

**Національна та міжнародна нормативно-правова база з цивільної
безпеки**

National and international civil security regulatory framework

спеціальність	263 «Цивільна безпека»
specialty	263 «Civil security»

спеціалізація	«Охорона праці»
specialization	«Labour protection»

Рівне – 2017

Робоча програма «Національна та міжнародна нормативно-правова база з цивільної безпеки» для студентів які навчаються, за спеціальністю «Цивільна безпека». Рівне: НУВГП, 2017. – 17 с.

Розробники: Шаталов Олександр Сергійович, канд. с.-г. наук, доцент, доцент кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності

Протокол від «___»_____2017 року № ___

Завідувач кафедри _____ (В.Л. Филипчук)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю «Цивільна безпека»

Протокол від «___»_____2017 року № ___

Голова науково-методичної комісії _____ (В.Л. Филипчук)

© Шаталов О.С., 2017 рік
© НУВГП, 2017 рік

ВСТУП

Анотація

Дисципліна «Національна та міжнародна нормативно-правова база з цивільної безпеки» є невід'ємною складовою підготовки фахівця у галузі охорони праці та є складником формування професійних компетентностей даного фахівця.

Програма містить тематики підготовки фахівця в галузі цивільної безпеки із питань розробки, експертизи, надання чинності, скасування нормативно-правових актів, класифікаторів, класифікацій, державних та міжнародних стандартів з питань цивільної безпеки.

Курс дисципліни викладається в блоці професійної підготовки і у структуро-логічній схемі розміщений після дисциплін «Трудове право», «Правові основи та управління цивільною безпекою», «Захист у надзвичайних ситуаціях», «Пожежна безпека виробництва».

Ключові слова: державний стандарт, міжнародний стандарт, класифікатор, класифікація, нормативно-правовий акт.

Abstract

The discipline "National and international legal and regulatory framework for civil security" is an integral part of the training of a specialist in the field of labor protection and is a component of the formation of professional competencies of this specialist.

The program includes topics for training in civil security in the areas of development, expertise, enforcement, abolition of regulations, classifiers, classifications, state and international standards on civil security.

The course is taught in the block of training and in the structure-logical scheme placed after the disciplines "Labor law", "Legal bases and civil security management", "Protection in emergency situations", "Fire safety of production".

Key words: normative legal act, state standard, international standard, classifiers, classifications.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>26 «Цивільна безпека»</u>	Обов'язкова			
	Спеціальність <u>263 «Цивільна безпека»</u>				
Модулів – 1	Спеціалізація «Охорона праці»	Рік підготовки			
Змістових модулів – 2		5-й		6-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачено		Семестр			
Загальна кількість годин – 180		9-й	10-й	11-й	12-й
		Лекції			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.; самостійної роботи студента – 4 год.	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	16 год.	16 год.	6 год.	6 год.
		Практичні, семінарські			
		16 год.	16 год.	4 год.	4 год.
		Самостійна робота:			
		58 год.	58 год.	80 год.	80 год.
		Вид контролю:			
		залік	залік	залік	залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

- для денної форми навчання – 36 % до 64 %;
- для заочної форми навчання – 11 % до 89 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Національна та міжнародна нормативно-правова база з цивільної безпеки» включається в навчальні плани як самостійна дисципліна професійної підготовки впродовж двох семестрів.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів знань щодо розробки, експертизи, надання чинності та скасування нормативно-правових актів з охорони праці, класифікаторів, класифікацій, державних, міжнародних, регіональних стандартів з цивільної безпеки, а також вмінь користуватись національною і міжнародною нормативно-правовою базою в галузі цивільної безпеки у професійній діяльності.

Завдання вивчення дисципліни передбачає засвоєння студентами видів нормативно-правових актів цивільної безпеки, класифікаторів і класифікацій, стандартів та навичок у застосуванні нормативно-правової бази у професійній діяльності.

Освоївши навчальну дисципліну студенти повинні

знати:

- класифікацію нормативно-правових актів з охорони праці;
- державні класифікації та класифікатори, що використовуються в безпеці праці та цивільній безпеці;
- основи національної стандартизації та порядок розробки, експертизи, надання чинності та скасування державних стандартів;
- нормативно-правові акти з охорони та їх реєстр;
- правила і методи прийняття міжнародних та регіональних стандартів безпеки;
- порядок застосування нормативно-правових актів з безпеки при здійсненні нагляду та контролю за її станом;

вміти:

- визначати галузь застосування нормативно-правових актів з охорони праці;
- застосовувати правила, переліки, норми, положення, інструкції, порядки, вимоги в професійній діяльності залежно від галузі економічної діяльності;
- застосовувати державні класифікатори та класифікації, національні стандарти та нормативно-правові акти;
- застосовувати нормативно-правових актів з безпеки при здійсненні нагляду та контролю за її станом;
- користуватись реєстром нормативно-правових актів з охорони праці;

3. Програма навчальної дисципліни

Осінній семестр

Змістовий модуль 1. Національна нормативно-правова база з цивільної безпеки

Тема 1. Класифікація та національна стандартизація

Національні (державні) класифікації (класифікатори). Національна стандартизація. Нормативні документи. Нагляд за дотриманням суб'єктами господарювання вимог нормативних документів.

Тема 2. Нормативно-правові акти

Ознаки нормативно-правових актів. Класифікація нормативно-правових актів. Зміст нормативно-правових актів. Систематизація нормативно-правових актів.

Тема 3. Реєстрація нормативно-правових актів

Порядок реєстрації нормативно-правових актів. Порядок відмови у реєстрації. Перегляд та внесення змін у нормативно-правові акти.

Тема 4. Нормативно-правові акти з охорони праці та технічні регламенти

Класифікація та структура позначення НПАОП. Технічні регламенти. Оцінка відповідності технічним регламентам.

Тема 5. Порядок розробки та експертизи національних стандартів

Етапи організації і координації розроблення стандартів. Підготування стандартів до впровадження. Погодження стандартів. Робота технічної комісії. Державна експертиза стандартів.

Тема 6. Порядок надання чинності та скасування державних стандартів

Надання чинності державним стандартам. Скасування державних стандартів. Систематизація назви державних стандартів з цивільної безпеки.

Тема 7. Міжнародна організація зі стандартизації та Міжнародна електротехнічна комісія

Міжнародні стандарти ISO. Стандарти Міжнародної електротехнічної комісії ІЕС. Правила і методи прийняття та застосування міжнародних і регіональних стандартів

Тема 8. Міжнародні стандарти

Ідентичні стандарти. Модифіковані стандарти. Нееквівалентні стандарти. Принцип зворотності.

Весняний семестр

Змістовий модуль 2. Національні, міжнародні та регіональні стандарти з безпеки та ергономіки

Тема 1. Правила в охороні праці

Правила безпеки експлуатації потенційно небезпечних машин і устаткування. Правила безпеки виконання робіт з підвищеною небезпекою. Правила експлуатації систем під тиском. Правила охорони праці на транспорті. Правила улаштування електрообладнання. Правила безпечної експлуатації електрообладнання споживачів.

Тема 2. Переліки в охороні праці

Перелік робіт з підвищеною небезпекою. Шкідливі і небезпечні виробничі фактори. Класифікація шкідливих речовин робочої зони.

Тема 3. Норми в охороні праці

Норми безплатної видачі спеціального одягу. Норми видачі спеціального взуття. Норми видачі інших засобів індивідуального захисту.

Тема 4. Положення в охороні праці

Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці. Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства. Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці. Типове положення про службу охорони праці. Про порядок безплатної видачі молока або інших рівноцінних харчових продуктів робітникам і службовцям, які зайняті на роботах з шкідливими умовами праці

Тема 5. Інструкції в охороні праці

Види інструкцій. Порядок затвердження інструкцій. Порядок перегляду інструкцій.

Тема 6. Порядки та вимоги в охороні праці

Порядки та вимоги в сільському господарстві. Порядки і вимоги в хімічній і деревообробній галузі. Порядки і вимоги в будівництві. Порядки і вимоги в промисловостях.

Тема 7. Міжнародні стандарти з безпеки та ергономіки

Стандарти ISO загальні правила. Словники. Технічні терміни. Символи. Кольорове кодування. Міжнародні стандарти безпеки.

Тема 8. Стандарти Міжнародної електротехнічної комісії з безпеки та ергономіки

Стандарти ІЕС загальні правила. Об'єкти стандартизації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
Осінній семестр												
Змістовий модуль 1. Національна нормативно-правова база з цивільної безпеки												
Тема 1. Класифікація та національна стандартизація	11	2	2			7	10					10
Тема 2. Нормативно-правові акти	15	2	6			7	14	2	2			10
Тема 3. Реєстрація нормативно-правових	11	2	2			7	10					10

актів												
Тема 4. Нормативно-правові акти з охорони праці та технічні регламенти	11	2	2			7	12	2				10
Тема 5. Порядок розробки та експертизи національних стандартів	9	2				7	10					10
Тема 6. Порядок надання чинності та скасування державних стандартів	9	2				7	10					10
Тема 7. Міжнародна організація зі стандартизації та Міжнародна електротехнічна комісія	11	2	2			7	10					10
Тема 8. Міжнародні стандарти	13	2	2			9	12		2			10
Разом за змістовим модулем 1	90	16	16			58	90	6	4			80
Весняний семестр												

Змістовий модуль 2. Національні, міжнародні та регіональні стандарти з безпеки та ергономіки												
Тема 1. Правила в охороні праці	11	2	2			7	12					10
Тема 2. Переліки в охороні праці	11	2	2			7	10	2				10
Тема 3. Норми в охороні праці	11	2	2			7	10					10
Тема 4. Положення в охороні праці	11	2	2			7	14	2	2			10
Тема 5. Інструкції в охороні праці	11	2	2			7	10					10
Тема 6. Порядки та вимоги в охороні праці	11	2	2			7	12	2				10
Тема 7. Міжнародні стандарти з безпеки та ергономіки	11	2	2			7	12		2			10
Тема 8. Стандарти Міжнародно і електротехнічної комісії з безпеки та ергономіки	13	2	2			9	10					10

Разом за змістовим модулем 2	90	16	16			58	90	6	4			80
Усього годин	180	32	32			116	180	12	8			160

5. Темі семінарських занять (не передбачені)

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Осінній семестр			
1	Класифікатори і класифікації України	2	
2	Основні положення Закону України «Про охорону праці»	2	2
3	Основні положення кодексу Законів про працю	2	
4	Основні положення кодексу цивільного захисту	2	
5	Порядок роботи з реєстрами нормативно-правових актів	2	
6	Порядок роботи з реєстром нормативно-правових актів з охорони праці	2	
7	Порядок роботи з реєстром міжнародних стандартів	2	2
8	Порядок роботи з реєстром стандартів Міжнародної електротехнічної комісії	2	
	Разом за семестр	16	4
Весняний семестр			
9	Правила охорони праці в галузях економічної діяльності	2	
10	Переліки в галузях економічної діяльності	2	

11	Норми в галузях економічної діяльності	2	
12	Положення в галузі охорони праці	2	2
13	Інструкції в галузях економічної діяльності	2	
14	Порядки та вимоги в галузях економічної діяльності	2	
15	Міжнародні стандарти з безпеки	2	2
16	Стандарти Міжнародної електротехнічної комісії з безпеки	2	
	Разом за семестр	16	4
	Разом	32	8

7. Теми лабораторних занять (не передбачені)

8. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 32 (10) год.

Підготовка до контрольних заходів – 36 год.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях – 48 год.

8.1 Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Осінній семестр			
1	Вимоги до роботодавців щодо захисту працівників від шкідливого впливу хімічних речовин	4	9
2	Вимоги до роботодавців щодо захисту працівників від шкідливого впливу електромагнітних полів	4	9
3	Вимоги до роботодавців стосовно забезпечення безпечного виконання робіт у потенційно вибухонебезпечних середовищах	4	10

4	Загальні вимоги стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників	4	10
5	Методичні вказівки про організацію роботи технічного експерта Держнаглядохоронпраці з питань оцінки безпеки технічних засобів виробництва і технологічних процесів в агропромисловому комплексі та при випробуванні (перевірці) техніки і технологій	4	9
6	Методика проведення державної експертизи (перевірки) проектної документації на будівництво (реконструкцію, технічне переоснащення) виробничих об'єктів і виготовлення засобів виробництва на відповідність їх нормативним актам про охорону праці	4	10
	Разом за семестр	24	57
Весняний семестр			
7	Порядок атестації фахівців, які мають право проводити технічний огляд та/або експертне обстеження устаткування підвищеної небезпеки	4	9
8	Положення про порядок трудового і професійного навчання неповнолітніх професіям, пов'язаним з роботами із шкідливими та важкими умовами праці, а також з роботами підвищеної небезпеки	4	9
9	Міжнародні стандарти з захисту	4	10
10	Міжнародні стандарти з ергономіки	4	10
11	Міжнародні стандарти професійної безпеки, промислової гігієни	4	10
12	Міжнародні стандарти по якості повітря робочої зони	4	9
	Разом за семестр	24	57
	Разом	48	114

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (не передбачено)

10. Методи навчання

Під час лекційного курсу застосовується комплекти роздаткового матеріалу за темами дисципліни, дискусійне обговорення проблемних питань, мультимедійне обладнання.

На практичних заняттях вирішуються ситуаційні завдання та використовується матеріальна база кафедри для проведення практичних робіт.

11. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові запитання та ситуаційні задачі.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом проведення тестування;
- з практичних завдань – з допомогою перевірки виконаних завдань:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																		
Змістовий модуль 1 (осінній семестр)									Змістовий модуль 2 (весняний семестр)									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Σ	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Σ	

10	15	15	15	15	10	10	10	100	15	15	15	15	10	10	10	10	100
----	----	----	----	----	----	----	----	-----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90-100	Зараховано
82-89	
74-81	
64-73	
60-63	
35-59	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/types/metods/> :

Методичні вказівки до проведення практичних занять та виконання самостійної роботи з дисципліни «Правові основи працевпорядкової політики та охорони праці» для студентів за напрямом підготовки 6.170202 «Охорона праці» денної та заочної форм навчання / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ep3.nuwm.edu.ua/418/>

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Правові основи працевпорядкової політики та охорони праці» для студентів за напрямом підготовки 6.170202 «Охорона праці» заочної форми навчання / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ep3.nuwm.edu.ua/366/>

14. Рекомендована література

Базова

1. Москальова В. М., Батлук В.А., Ткачук К.Н., Кусковець С.Л. Правові основи працевпорядкової політики України: Навчальний посібник / В. М. Москальова, В.А. Батлук, К.Н. Ткачук, С.Л. Кусковець. - Рівне: НУВГП, 2011. – 310 с.

2. Москальова В.М., Батлук В.А., Кусковець С.Л., Филипчук В.Л. Охорона праці (питання та відповіді): довідник / В.М. Москальова, В.А. Батлук, С.Л. Кусковець, В.Л. Филипчук. - Львів: Магнолія, 2011. – 448 с.
3. Ткачук К.Н. та ін. Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці: Навчальний посібник / В.Л. Филипчук, К.Н. Ткачук, Д.В. Зеркалов, О.І. Полукаров, Ю.О. Полукаров, О.Є. Кружилко, О.С. Шаталов, Г.І. Туровська. - Рівне: НУВГП, 2016. – 450 с.
4. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 №5403-VI.
5. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-XII.
6. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII.
7. ДК 019:2010 Класифікатор надзвичайних ситуацій.
8. ДК 003:2010 Класифікатор професій.
9. Показчик нормативно-правових актів з охорони праці / Державна служба України з питань праці, наказ 10.07.2017, № 88.

Допоміжна

1. Ткачук К. Н., Єсипенко А. С., Филипчук В. Л., Полукаров Ю. О., Ткачук К. К. та ін. Система державного нагляду за промисловою безпекою та охороною праці: навч. посіб./за ред. К. Н. Ткачука. - Рівне: НУВГП, 2011. - 386 с.
2. Ткачук К. Н., Москальова В. М., Кусковець С. Л., Зацарний В. В. Правові основи працезахоронної політики України: навч. посіб./за ред. К. Н. Ткачука та В. М. Москальової. - Рівне: НУВГП, 2011. - 309 с.
3. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці: Навчальний посібник.-4-е вид., стереот.-Суми: Університетська книга, 2011. - 543с.

Електронний репозиторій НУВГП

1. Водоп'ян, Т. В. та Тичковська, О. В. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Цивільне право» для студентів напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» денної та заочної форм навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ep3.nuwm.edu.ua/6298/>
2. Міщук, І. В. та Пасічник, В. Б. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Трудове право» для студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (Документознавство та інформаційна діяльність) денної форми навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ep3.nuwm.edu.ua/6294/>

15. Інформаційні ресурси

1. Державна служба з надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dsns.gov.ua>
2. Рада національної безпеки і оборони України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rnbo.gov.ua>
3. Державна служба України з питань праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dsp.gov.ua/>
4. Інформаційно-пошукова правова система "Нормативні акти України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nau.ua>
5. Каталог нормативних документів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://csm.kiev.ua/>
6. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/a#>
7. Наукова бібліотека НУВГП (м.Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>
8. Національна бібліотека ім.В.І.Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>
9. International Organization for Standardization / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iso.org/store.html>